

A magán-erdőgazdálkodás közjóléti szerepe és a megvalósult fejlesztések

Az alábbiakban adjuk közre *Luzsi Józsefnek*, a MEGOSZ elnökének a 77. OMÉK kiállításon megrendezett erdészeti konferencián elhangzott előadását — szerkesztett, rövidített formában.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az erdők mind fontosabb, az életünk egyre több területére kiterjedő közjóléti, közcélú szolgáltatásokat töltenek be. Ezeket a szolgáltatásokat a társadalom mindinkább igényli és igénybe is veszi.

Az állami erdőtulajdon esetében a turisztikai, rekreációs szerep és az ahhoz kapcsolódó feladatok természetszerűen elvégzendő kötelezettségként fogalmazódnak meg. A magánerdők esetében a helyzet ennél jóval árnyaltabb. A magánerdők tulajdonosai, gazdálkodói mögött nem áll tőkeerős nagyvállalat, kiterjedt és szakmailag felkészült adminisztráció, kiszámítható és folyamatos bevételt nyújtó nagy erdőterületek. A magánerdőkre ezzel ellentétben éppen a tőkeszegénység, az elaprózottság, a nehézkes és nem gazdálkodóbarát jogi szabályozás a jellemző. A magánerdősök a munkájuk során nem szakosodhatnak egy-egy feladat végrehajtására, hiszen az esetek döntő többségében ugyanannak a személynek kell az erdők felújítását, művelését, továbbá használatát, kitermelését és értékesítését is elvégezni. Mindezt úgy kell tenni, hogy az megfelelően az erdészeti, adózási, uniós előírásoknak és szabályoknak. Ugyanakkor a tulajdonos, a gazdálkodó szeretne a jelenleginél több beleszólást saját birtoka, erdeje gazdálkodásába is. Mindezen feladatok és kötelezettségek mellett azt is tudomásul kell vennie a több mint félmillió magyar erdőtulajdonosnak és közel 38 ezer erdőgazdálkodónak, hogy a magánerdőkre is vonatkozik az először a magyar szakemberek által megfogalmazott és a nemzetközi közvéleményben elterjedt hármass rendeltetés: nevezetesen a gazdasági, a védelmi és a közjóléti szerepvállalás. Ezek harmonizálása, valamennyi funkció sokszor párhuzamos működtetése pedig nem egyszerű feladat.

Az újkori magyar magán-erdőgazdálkodás azonban egyre jobban érti és elfogadja azokat a közcélú szerepeket, ame-

lyeket a társadalom ráoszt, főleg ha azt jól indokolhatóan, nem kötelezettségszerűen és mindenfajta ellenszolgáltatás, erkölcsi elismerés nélkül követelik meg.

Mindenekelőtt beszélni kell az új erdők telepítéséről. A magyar magánerdők a 43%-os térfoglalásukkal mintegy 900 ezer hektár erdőterületet és közel 135 millió köbméter élőfakészletet jelentenek. Az új erdők döntő többsége magánkézben lévő mezőgazdasági területeken jött létre az elmúlt két évtizedben és ennek köszönhetően a magyar erdők területe 1,8 millió hektárról több mint 2 millió hektárra növekedett. Ez a több mint 10%-os növekedés a magán-erdőgazdálkodás eredménye és érdeme. Ezekből az adatokból könnyen kiszámolható, hogy az új erdők milyen jelentős szerepet játszanak jelenleg, és töltenek majd be a légköri szén megkötésében és hosszú távú táro-

Balról: *Luzsi József*, *Bitay Márton*, *Zambó Péter*

lásában. Érdemeik felbecsülhetetlenek a globális felmelegedés hatásainak tompításában, az időjárási szélsőségek mérséklésében. Azt hiszem, a közcélok szolgálatában mi nem tehetünk ettől többet. Erre viszont rendkívül büszkék vagyunk!

Jelentős közcélú szerepvállalása a magánerdőknek a tér- és időbeni természetvédelmi korlátozások betartása. A természeti értékek megőrzése rendkívüli többletköltséget ró a tulajdonosokra, a gazdálkodókra, az elmaradt haszonról és a faanyag értékcsökkenéséről nem is beszélve. Mindezekért jelenleg semmilyen kompenzáció nem jár és kártérítésre elenyésző lehetőség nyílik. Nem akarok kalkulált szám adatot mondani, de milliárdos tételről lehet szó.

A magán-erdőgazdálkodás hosszú időn keresztül próbálkozott azzal, hogy az állami erdészeti cégekhez hasonlóan részt vehessen a közfoglalkoztatási programokban. Az érdekképviseletek, köztük a MEGOSZ mint a legnagyobb magán-

dős szakmai szövetség erőfeszítéseit siker koronázta és 2011-ben megindulhatott a magánerdős közfoglalkoztatási program. Akkor még csak 20 magánerdős alkalmazott mintegy 143 főt, ami napjainkra 146 közfoglalkoztatóra és 1617 főre növekedett. Ez több mint tízszeres fejlődés, amire méltán lehet büszke a magánerdős ágazat. Sajnos, jelen állás szerint úgy tűnik, hogy a magánerdő a jövő évi országos közfoglalkoztatási programban már nem vehet részt. Szeretnénk kérni a döntéshozók segítségét, hogy mi, magánerdősök is elvégezhessük a közfoglalkoztatottakkal azokat a közfeladatokat, amelyek az erdők tiszta, rendezett állapotát szavatolják.

Az erdei iskola programban, az állami iskolák hálózatához kapcsolódva, magánerdős erdei iskolák is épültek, növekednek, fejlődnek és sikeresen látják el feladatukat. A magánerdős erdei iskolák, nevezetesen a Somogyzombi Erdészeti Erdei Iskola és Oktatási Központ 2014-ben 1876 főt, a Napkoron lévő Harangodi Erdei Iskola pedig 615 főt fogadott.

Az erdei iskolákon kívül nagyon fontosnak tartjuk, hogy a magánerdőkben egyre több közjóléti berendezést találjanak az odalátogatók, amelyek igénybevételével hasznosan és kellemesen tudják eltölteni szabadidős programjaikat. Az Európai Unió által támogatott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében 2014-ben kiírt jogcím keretében a magánerdősök az önkormányzatokkal együtt mintegy 130 kifizetési kérelmet nyújtottak be 263 különböző létesítményre, például erdei kilátók, erdei pihenőhelyek, erdei tornapályák, tűzrakóhelyek és esőbeálló, vagy éppen szemégyűjtők igényes kialakítására és létrehozására. Az erre fordítható forrás, illetve keretösszeg meghaladja a 3 milliárd forintot, ami azt is jelzi, hogy a magyar magánerdő-tulajdonosok és -gazdálkodók országsszerte jelentős mértékben vették igénybe ezt a lehetőséget és ezzel is növelték a magyar magánerdők közcélú szolgáltatásait.

A magánerdő tehát folyamatosan szolgálja a közjót, és teszi mindezt úgy, hogy a köz érdekében anyagi áldozatot is vállal, ráadásul a saját haszna terhére, a pénzben nem mérhető időráfordításon túl.

MEGOSZ